

Павло Ямчук

Одеський державний університет внутрішніх справ, Україна

ФЕНОМЕН В.Г. КОРОЛЕНКА В КОНТЕКСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИХ РЕАЛІЙ МИНУЛОГО СТОЛІТТЯ

У статті досліджується феномен світоглядно-буттєвої реалізації гуманістичного світосприйняття україномислячого філософа та письменника Володимира Короленка. Приділено аналітичну увагу різноаспектності виявів філософії В.Г. Короленка як громадського діяча.

Нам вже доводилось вести мову про те, що духовно та морально сформувавшись у період Бароко українська християнсько-консервативна філософська та суспільно-політична ідея не змогла адекватно (за поодинокими феноменальними винятками, як-от геній Т. Шевченка та окремі періоди діяльності П. Куліша) виявитись в українському культурному середовищі постпросвітницького ХІХ ст., і саме тому часто виявлялась у культурі метропольній, російськомовній. Це явище загалом не було новим для української ментально-духовної традиції, адже в добу Пізнього Середньовіччя та Бароко українці прагли понад усе всеохоплюючого поширення своїх ідей у культурному середовищі не стільки навіть власної Батьківщини, скільки всього людства, дбаючи про поширення цих ідей, і, таким чином, про порятунок людства.

Колись, міркуючи над феноменальною універсальністю, яка дорівнює за своїм масштабом хіба що непрочитаності у сьогоденні універсуму духовних, філософських, морально-етичних та моральних ідей, надбаних українськими мислителями та громадою впродовж століть, Є. Маланюк зазначив: «Наше духове господарство не є ані мале, ані так обмежене, як ми в це завжди віримо... дарма, що багато з нього розтаскали й розтаскують ближчі й далші сусіди, що багато з нього розбазарено по світі, за границями нашої бездержавної, безгосподарної Батьківщини. І тут не треба складати провину на т.зв. обставини, а треба раз на рік – вдарити в груди самого себе і сказати: “Так, визнаю... є частка і нашої вини... власної вини кожного з нас”» [1, с. 133].

Відомий український меценат і громадський діяч Є. Чикаленко з цього ж приводу зауважив: «Наші перевертні, що звать себе “руськімі націоналістами”, борються всіма можливими і неможливими засобами з відродженням української нації. Вони більші папісти, як сам папа, а тому навіть великороса Шахматова та петербурзьку академію наук обвинувачують у зраді “руському” народові за те, що вона визнала українську мову за осібну від московської і вважає законними... зусилля українців витворити свою осібну літературу... Та українська література ще до того визнання... розвинулася так, що займає третє місце посеред слов'янських літератур... А якби для її розвитку були сприятливі умовини, то й такі всесвітньо відомі письменники, що витворили російську літературу, як Гоголь, Короленко та Достоевський, були б українськими письменниками, а не російськими. Українського походження двох перших... не могли затаїти, а походження Достоевського уперто замовчували, тому всі вважають його за чистокровного москаля, а тим часом він походить з волинської української шляхти, деякі представники якої брали діяльно участь у повстанні Хмельницького... Хоч український народ багато втратив і від того, що... безліч його талановитих синів збагачували скарбниці сусідів, а все-таки наближається час, коли український народ таки займе рівне становище поряд з іншими культурними націями світу» [2, с. 256-257].

I, зрештою, міркуючи про становище УРСР в СРСР український християнський філософ ХХ – ХХІ століття Є. Сверстюк зауважує: «Колоніальний стан УРСР означав передусім вплив інтелектуальних сил, що заповнювали інститути Москви» [3, с. 311]. Ця констатація прямо увиразнює те складне становище, у якому перебувала вже після описаних у «Щоденниках» В. Короленка, Є. Чикаленка та Є. Маланюка подій, українська цивілізаційна одиниця. Перебувала, не в останню чергу, через ті нестерпні умови, які створювалися українським інтелектуалам на батьківщині означеним Є. Чикаленком видом «наших перевертнів, які звать себе “руськімі націоналістами”». У тому, що українські інтелектуальні сили були змушені втікати до метропольної науки, літератури та культури, провини власне цих сил не було, або, принаймні, якщо була вона, то не була визначальною.

Констатація вказаними мислителями цього і зараз незаперечного, і який стає дедалі більше незаперечним, чим більше ми дізнаємося правди про своє минуле, чинника зумовлює пряму відповідальність кожного дослідника не «складати провину на т.зв. обставини», а спробувати самому виправити «частку своєї вини» за такий стан справ. Є. Маланюк слушно, хоча й дещо полемічно загострено, вказує на «розбазареність» наших, надбаних предками, духовних скарбів «по світі», за межами нашої Батьківщини. Має рацію і Є. Чикаленко, коли мовить про те, що деякі українці за походженням є більш ревними «папістами», ніж «папа». Ми ж, не заперечуючи слушності сутнісних констатацій обох мислителів, хотіли би привернути увагу і до тієї незаперечної диспозиції, згідно з якою українські мислителі, духовні та світські діячі завжди намагалися поширювати світом власні, надбані в українському духовному універсумі, прозріння, відкриття. Стверджувати вироблені на Батьківщині концепції та ідейні світи навіть там і тоді, коли такий процес видавався цілком неймовірним. Мета такого поширення була високою – йдучи від любові до України та української людини дбати про спасіння світу і людини у світі в християнському аспекті.

Саме тому і середньовічно-барокові мислителі ХVІ – ХVІІІ ст. й М. Гоголь, і Ф. Достоевський були латиномовними, російсько- й полономовними, адже іманентно трактували «плоть» мови порівняно з «духом» української в християнсько-консервативному сенсі трактованої ідеї як другорядну категорію. «Нічтоже», за висловом Г. Сковороди, а саме «Дух», на їхню й нашу спільну думку лише Один і здатен «животворити». Отже, інша мова була та лишилася для українців потужним засобом своєї експансії рятівного Духу у світові простори. Цей невеличкий духовно-історіософський екскурс видається потрібним, коли «без гніву та пристрасті» вивчаєш український світогляд і слово в контексті ідейно неспокійної й невизначеної пори, якою була доба тотального поширення просвітницьких ідей, і яку ми, аж ніяк не для термінологічної вичерпаності, називаємо добою «постпросвітницькою».

Точніше, слід її назвати добою тривання або радикалізації, (особливо це стосується ХХ століття) просвітницьких ідей. Коли йде мова про трансценденцію української християнської консервативної світоглядної парадигми від Бароко й до сьогодення, ми мимоволі звертаємо увагу на феноменальні іпостасі, у творчості яких найбільш адекватно втілились комплекси ідей, трансформовані, щоправда, в свою чергу, у комплекси морально-етичних принципів, художньо-образних концепціях тощо. Але ще від барокових часів найбільш відповідною одиницею, яка дає уявлення про особистість, була універсалія «духу-думки-слова-дії». Автору доводилося у монографії «Християнський консерватизм: дух, епоха, людина» досліджувати це явище на прикладі «Записних книжок» митрополита П. Могили. В добу постпросвітництва воно було ще більш яскравим, адже, крім іншого, згідно з висловлюванням В. Свідзінського, давало можливість «тільки в самотині бути собою».

Такою глибинно-щоденниковою була сповідальна проза М. Гоголя, останнього, вивершеного в духовному сенсі, періоду творчості генія. Такими були україномовні щоденники найбільших національних митців-мислителів ХХ віку – академіка С. Єфремова, кіномитця О. Довженка, письменника О. Гончара. Такими є й «Щоденники» російськомовного українського мислителя В. Короленка, що лише зайвий раз підтверджує смислову єдність шукань і світогляду українських філософів та письменників незалежно від тієї мови, якою вони творили. Цікавим, до слова, є трактування складної проблеми співвідношення українського світогляду та російського слова у власній творчості, що його подає сам В. Короленко в листі до українського священика Симоновича: «Ви питаєте, чому я мало писав з життя України? Моє життя складалося так, що в той період, коли визначаються літературні уподобання й накопичуються найглибші свідомі враження, я знаходився далеко від України... в Сибіру... Україна лишилась для мене у вигляді спогадів дитинства і минулого, а Росія та життя її народу увійшли в уяву як теперішнє... Що ж до публіцистики, то на Ваше питання я відповів раніше, ніж Ви його поставили (посилання на “Русские ведомости” й “Украинскую жизнь”. – П.Я.)» [4, с. 9].

Сприймаючи Росію як частину теперішнього, передусім очевидно філософсько-громадського часу, а, відтак, і як частину власної постпросвітницької біографії, В. Короленко не заперечує того очевидного факту, що Україна, попри нетривале знайомство з нею як світоглядною трансцендентальною універсалією у дитинстві, є структуротворчою частиною його загального ідейного світу. Проте частиною швидше не зовнішньою, а іманентно-прихованою. На відміну від того сучасника В. Короленка, що його так характеризує С. Єфремов: «Типовий “сучасник”, що про його оповідає д. Короленко у своїх споминах, цілою юрмою пішов на чужий ґрунт: номінально зрікаючись національних форм, коли вони приходили до нього в українському вбранні, він знаходив їх же таки в великоросійському, так само національному письменстві... витворював на українському ґрунті часто карикатурні його одміни і гинув, – гинув без потреб і користі навіть для загальної справи, ні слави, ні пам'яті по собі не лишаючи» [5, с. 37].

Для Короленка, навпаки, Україна хоча й лишилась у «минулому», але це минуле не слід розглядати як синонім втраченого, а навпаки, як зерно, що час від часу здатне давати добрий врожай ідей та впливати на сьогодення не відверто, а приховано. «Україна» як філософський концепт, відтак, більше відноситься до духовно-мисленневого начала, а «Росія» як філософський концепт – навпаки є явищем, що виявляє себе не лише у мові, але й у соціально-постпросвітницькому середовищі. Саме тому не можна знайти в феномені російського громадського й культурного діяча письменника В.Г. Короленка вказаних С. Єфремовим рис, органічно притаманних їхнім «типовим сучасникам», які збайдужіли до українського християнського універсуму, віддавши пріоритет сучасній тимчасовості.

Ще однією важливою ілюстрацією складного процесу оприсутнення в українському дискурсі і незрікання Короленком України є спостереження, що його зробив у бесіді з письменником вже цитований нами Є. Чикаленко: «Якось, їдучи залізницею, стрівся я в вагоні з В.Г. Короленком... Він почав оповідати, що, оселившись в Полтаві, зацікавився українським рухом і тепер *учиться української мови*, але йому тяжко йде і він сумнівається, чи опанує так, щоб *змогти писати*, бо... змалку майже не чув її, та й все своє життя прожив поза Україною. Скільки років служила у нас (в родині В.Г. Короленка – П.Я.) в Петербурзі дівчина з Яресьок... і ми так з нею зжилися, що вона стала нам як рідна... Коли в неї народилася дитина, вона запросила мою жінку в куми... На хрестинах ми застали багато гостей... Як завжди Маруся і її чоловік говорили з нами “по-руськи”... а... я... помітив, що між собою вони всі говорять українською мовою... Я кажу Іванові –

Ви ж добре знаєте “руський язик”, нащо ж ви говорите між собою по-українському? А він відповідає... А ви певне добре знаєте французьку мову, нащо ж ви говорите між собою “по-руски”? Бо це – моя рідна мова, я змалку нею говорю... Він мені відповідає моїми ж словами – Отак і ми. Українська мова – наша рідна мова, ми нею змалку говоримо і любимо її... От тепер, – каже мені Короленко, – я зрозумів, що український національний рух не штучне явище, не фантазія купки української інтелігенції, а глибоко народний органічний рух, який певне, має будучність... я почав студіювати українську мову, бо я на Україні, мабуть, назавжди оселився» (курсив наш – П.Я) [2, с. 220-221].

З цієї великосяжної цитати можна зробити кілька висновків. Короленко не лише шанобливо ставиться до культури й національно-патріотичних переконань своїх кумів – селян із Яресьок на Полтавщині, а й саме завдяки їхній свідомій світоглядній позиції багато що прояснює у власному світобаченні, у ставленні до українців як соціокультурного феномену. Прояснює настільки чітко й зримо, що прямо зазначає у розмові з Є. Чикаленком свою прихильність до українських національно-визвольних змагань (розмова відбувається у 1912 році), і, що особливо важливо для розуміння його світоглядної диспозиції, акцентує на власному бажанні вивчити літературну українську мову для того, щоб спілкуватися нею, адже, як промовисто зазначає письменник, «я на Україні назавжди оселився». Жити на Україні і не спілкуватися мовою її народу В. Короленко вважає для себе цілком неприпустимим.

Є важливим і те, що міркуючи про український національно-визвольний рух, В.Г. Короленко привертає увагу до рівноцінності української та російської мови, до права українців послуговуватися нею не лише у побуті, а й при читанні періодики. Газети «Рада», що її видавав Є. Чикаленко, зокрема. В розмові В. Короленка зі своїм кумом – сторожем Іваном, є й така цікава подробиця. У відповідь на прояснюючі ситуацію й дещо полемічні закиди письменника, що мовляв, у мові публіцистів «Ради» забагато застарілих слів та галицизмів, його співрозмовник аргументовано заперечує: «Я вам скажу більше. По правді кажучи, я “русску” газету краще розумію, як “Раду”, бо в ній багато слів, яких тепер у нас в Полтаві не вживають бо... позабували... Часто моя старенька мати пояснює мені деякі слова, а деякі я мушу розшукувати в словнику, а проте я охотніше читаю “Раду”, бо це ж наша рідна газета» [2, с. 221].

«Минуле», у тому числі минуле мови як важливий національно-ідентифікаційний чинник, відтак, є особливою субстанцією, яка, перебуваючи у пам’яті людей, не актуалізується в масштабних історичних процесах до настання певної потреби, але завжди іманентно визначає їхню природу й сутність. Водночас цей самий та тісно пов’язані з ним інші фактори національної ідентифікації потребують повсякчасного запобігання їхньому знеціненню, а отже й знищенню з боку метропольної культури й ідеології. Завдяки розумінню і співчуванню аргументації свого співрозмовника, український російськомовний мислитель і публіцист відчуває, що таку оборону прав і свобод українства йому самому було б годі й провадити, якби він іманентно і повсякчас не усвідомлював себе як українського, понад усе, *за самим духом* мислителя. І, водночас, якби вважав «Україну» за філософську субстанцію, категорію, втрачену для теперішнього, й, особливо важливо, для майбутнього духовно-історичного часу, він не міг би поділяти зафіксовані Є. Чикаленком міркування.

Саме тому, російська мова як мова метрополії була для В. Короленка у тій соціально-історичній ситуації, втім, як і для М. Гоголя, більш придатним засобом (але ні в якому разі не національно-ідентифікаційною універсалією) для оборони України, ніж сама українська мова, адже постулат постпросвітницької абсолютизації мови як чи не єдиного наріжного чинника національної ідентифікації ще лише знаходився у стадії

ствердження (про це, не в останню чергу, свідчать запитання Короленка про стан виробленості української публіцистичної мови, адресовані зацікавленому читачеві «Ради»). З іншого боку, захист «України» як філософської субстанції було простіше й легше провадити не екзотичною для метрополії мовою, а цілком ясною як для прихильників та ворогів ідеї самодостатньої України. Тобто Короленко волів, зберігаючи близьку йому духовно-історичну сутність, дбати про перспективу всіх її можливих способів оприявлення у майбутньому. Підтримка провідним російськомовним публіцистом українського мовно-ментального начала (публіцистичного – в тому числі) означала й своєрідний спосіб гарантування буття цього начала у майбутньому.

Втім не слід оминати і прикрих епізодів, що були наявними у взаєминах Короленка з деякими аж надто радикально налаштованими українцями. Не слід хоча б для того, щоби засвідчити глибину і щирість невідступності Короленкового українолюбства, Короленкової прихильності до боротьби всіх скривджених постпросвітницькою владою, серед яких українці посідали сумне чільне місце. Є. Чикаленко з прикрістю фіксує такий факт: «Недавно на сектантському судовому процесі в Сумах... де адвокат М.І. Міхновський виступав як оборонець, був В. Короленко як редактор “Руссаго Богатства”, що дуже інтересується народним життям. В кулуарах суду якийсь адвокат... звів Міхновського з Короленком, бажаючи їх познайомити. Короленко охоче простягнув руку, а Міхновський, заклавши свої руки за спину, відповів... з театральним патосом – Я зрадникам мого народу руки не подаю! Можна собі уявити як Короленко був вражений і ображений. Де ж таки! Йому не схотіли потиснути... руки, яку російське громадянство залюбки готове цілувати... Взагалі занадто “щирий” Міхновський раз у раз шкодить українському національному відродженню в Харкові, бо він не приваблює обмосковлених українців до українства, а відлякує їх. Досі в Харкові нема жодної української книгарні, не кажучи вже про газету, нема української громади, тоді як по багатьох повітових містах є й книгарні, є й громади... І в цьому немало завинив М. Міхновський» [2, с. 222].

Необхідно зазначити, що описаний конфлікт між М. Міхновським і В. Короленком (а точніше, ситуація, у якій Короленко став жертвою нестриманої невихованості одного з найбільш радикальних, обмежено-націоналістичних ідеологів українського руху) слід розглядати і у тій історико-філософській площині, де зримим стає парадоксальне, на невдумливий погляд, але цілком логічне, якщо дивитися вглиб проблеми, єднання російськомовного мислителя й публіциста В. Короленка з українським світоглядом, з українськими філософськими домінантами та не менше, а можливо, й більш парадоксальне єднання його радикального опонента М. Міхновського з тими силами, які не лише протистояли громадянській позиції В. Короленка, а й заперечували сам факт існування українців та української ментальності як такої. Цікавим у даному контексті є наступне міркування Є. Чикаленка: «Якби довелося справді Міхновському видавати газету, то він вів би її на кшталт Локтевого “Кіева” (українофобське чорносотенне видання – П.Я.). Воював би з жидами, з поляками, з російськими поступовцями... а кадив би фіміями Столипіну та октябристам; він не раз радив мені підтримувати політику Столипіна... така газета... навіки б скомпрометувала б український рух як у Росії, так і у Європі» [2, с. 111].

Відтак, позиція М. Міхновського не лише активно й агресивно відштовхувала, на відміну від позиції В. Короленка, від української справи українських, європейських та російських громадян, а й прямо була спрямована на підтримку позиції тих метропольних політиків та державних діячів, які метою своєї діяльності відверто проголошували стосовно української ідентичності сумновідоме гасло «не было, нет и не может быть». Одна із цілей М. Міхновського полягала й у тому, щоб зробити єдино правильним погляд на українство не як на гнану миролюбну громаду, що в усі часи й при усіх

режимах живе за законами християнської людинолюбної моралі, а витворити жахливий для інших і нездоланно далекий від дійсного образу, симулякр українця як агресора, завойовника, що прагне підкорити собі інших тощо. Саме це й дозволяє легітимізувати в громадянській свідомості недоброзичливість до українців з боку тих, хто і справді має щодо України й українців колонізаторські наміри. Втім, у словах, цілях та діях М. Міхновського та його ідейних нащадків немає нічого дивного. З ними у поемі «Великий льох», у поезії «Холодний Яр» та в багатьох інших своїх творах гнівно сперечався найбільший з наших поетів, митців та філософів. Маємо на увазі геній Тараса Шевченка.

Слід у вказаному контексті нагадати призабутий сьогодні афоризм Є. Чикаленка про те, що: «Україну слід любити до глибини власної кишені». А ще – в перегук йому – слова В. Сосюри: «Любіть Україну всім серцем своїм, і всіми своїми ділами». Ці думки висвітлюють ще й таку важливу диспозицію, яка констатує, що будь-які агресивні за формою, але порожні за змістовим наповненням, декларації не лише не приваблюють, а відлякують, як висловився Є. Чикаленко, «обмосковлених українців» та й, зрештою, усіх «в Україні суцях» від України як духовно-культурного феномену. Такі декларації завжди відштовхують їх від національної ідеї, адже важко бути прихильником того, що не промовляє до особистості налаштованими до серця кожної конкретної індивідуальності повсякчасними добрими справами – книгою, щирим і зацікавленим в людині словом громади, словом газетним, яке стає на оборону особистості, за Шевченковим «я на сторожі коло них поставлю слово». Саме таке ставлення, як очевидно мав на увазі Є. Чикаленко, коли говорив про Короленка як про людину, що «дуже цікавиться народним життям». Натомість, видовищний «націоналізм» Міхновського, втім так само, як і патріотизм багатьох сучасних декларативних «патріотів», не є патріотизмом за самим визначенням цього поняття, адже відштовхує від себе, але головне – відлякує від України. Такі патріоти люблять, перефразуючи класика, себе в Україні, а не Україну в собі. І це ще добре, якщо лише себе в Україні...

Якщо припустити те, що на місці Короленка був би хтось інший, менш витривалий і менш переконаний в істинності української боротьби за свободу, то боротьбі, яку нібито провадив Міхновський на теренах Російської імперії за Україну, судився б сумний фінал. Принаймні – у колах вільно мислячої інтелігенції імперії її б точно не сприйняли. Короленко, хоча й був ображеним таким вчинком, не затаїв, як доводить перебіг подій в екстремальних умовах 1917 – 1921 років, кривди, зміг відділити нерозумну поведінку окремого репрезентанта визвольних починань від заснованої на християнській ідеї традиції українського вільнолюбства. Короленко добре розумів, що його російськомовна поміркована публіцистика здатна зробити і робить для справи, що її декларує Міхновський, набагато більше, аніж позиція людини, яка не зацікавлена в українській культурі та ідеї, викликає звичайний страх перед її нібито репрезентантами.

Якоюсь мірою така позиція Короленка була подібною до позиції М. Гоголя раннього періоду, який, не пишучи українською мовою, змусив інтелектуальну та аристократичну еліту Москви та Петербурга, а з нею і тодішнє російське суспільство, переглянути у бік більшої прихильності своє ставлення до України. В. Короленко робив те саме, але на відміну від Гоголя, здебільшого не у сфері художньої словесності, а в сфері публіцистики. Зміна сфери диктувалась іншим, порівняно з гоголівським, етапом розвитку постпросвітницького філософського часу, який ставав дедалі менш зверненим у бік абстрактно-образних категорій та переходив до втілення уявлень про соціальну утопію на практиці. Саме публіцистика ставала однією з форм активної, а не споглядальної оборонницької діяльності мислителя, спрямованої на збереження констант *інакшої*, ніж пануюча усюди, духовно-ментальної семіосфери.

З іншого боку, перехід Короленка до іншої мови (але не іншої ментальності) він сам пояснює *вимушеною невключеністю* в український культурний процес якраз тоді, коли письменник визначає свої, в тому числі й мовні, уподобання. Якщо для Гоголя вибір російської мови був серед іншого зумовлений й недостатньою розвиненістю української літературної мови на початку 1830-х років, то для Короленка такий вибір диктувався знов-таки незалежними від нього соціально-буттєвими обставинами. В процитованих словах Короленка відчувається приховане самовиправдання, свого роду вибачення за те, що так склались обставини формування його художньої індивідуальності. Проблема духовно-ментальної ідентичності, як і багато інших проблем постпросвітницького періоду розвитку української християнсько-консервативної думки та побутування її в семіопросторіві XIX – XX ст., знаходила своє висвітлення у багатьох аспектах творчості вітчизняних митців-мислителів, але щодо Короленка, на відміну від деяких інших його літературних сучасників та нащадків, не доводиться говорити про певний розрив між щоденниковим та публічним словом, про контраст між оприлюдненим та іманентним, внутрішньоусвідомлюваним. В добу постпросвітництва це явище не декларованого, але дієвого опору олжі також слід вважати феноменом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Маланюк Є. Нотатники. 1936 – 1968 / Маланюк Є. – К., 2008. – 336 с.
2. Чикаленко Є. Щоденник : у 2 т. / Чикаленко Є. – К., 2004. – Т. 1. – 428 с.
3. Сверстюк Є. Не мир, а меч / Сверстюк Є. – Луцьк : ВМА «Терен», 2009. – 500 с.
4. Короленко В. Дневник 1917 – 1921 годов. Письма / Короленко В. – М. : Советский писатель, 2001. – 544 с.
5. Єфремов С. Фатальний вузол / С. Єфремов // Вибране – К., 2002. – С. 17-56.

Павел Ямчук

Феномен В.Г. Короленко в контексте отечественных социально-философских реалий прошлого столетия

В статье исследуется феномен мировоззренческо-бытийной реализации гуманистического мировосприятия мыслящего в украинском дискурсе философа и писателя Владимира Короленко. Изучены в аналитическом аспекте проявления философии В.Г. Короленко как общественного деятеля.

Pavlo Yamchuk

Phenomenon of V.G. Korolenko in the Context of National Social and Philosophical Realities of the XXth Century

Phenomenon of ideological and genesis realization of humanistic world perception of Ukrainian minded philosopher and writer Vladimir Korolenko is investigated in the article. Realization of V.G. Korolenko's philosophy in the analytical aspect has been studied.

Стаття надійшла до редакції 18.01.2011.